

Verdens Gang, Torsdag 14. august 1964

116201

Norske anklager mot Hellas

— Av HARRY LINDSTROM —

Dette er 2. del av tidligere byråsjef Harry Lindstroms artikkel. Første del ble trykt i går. Vi viser ellers til redaksjonelle kommentarer på side 2.

Det har vært fremført påstander om at den nåværende greske regjering enten selv bruker tortur overfor regjeringens mostandere, eller at andre på vegne av den bruker slik tortur. Dersom dette skulle være tilfelle, ville jeg ikke kunne tie stille, og de som bekjemper den greske regjering i dag, vil kunne regne med en meget stor støtte. Spørsmålet er bare om slik tortur forekommer.

Det har vært hevdet at vi i dette land nå har tre tilfelle eller tre mennesker som skal ha vært utsatt for kraftig tortur mens de var i Hellas og der bekjempet den nåværende greske regjering. Det har vært hevdet at den ene torturerte ble skåret opp i ansiktet, den annen er slått på kroppen og føttene slik at hun ikke kan vise kroppen. Ville det ikke være en idé at disse tre torturerte greske borgere som alle har flyktet fra Hellas, lot seg fremstille for norske leger som er nøytrale i ansiktet? Vi har ennå ikke sett et eneste bevis for den påståtte tortur, og enkelte historikere anser det som å være all teaterkunst, så litt antakelige at selv vi må reagere. Det forbausende er også at den påståtte tortur syntes å oppstå i slutten av 1967 — mens den nåværende regjering overtok den 21. april 1967.

Vi burde få høre hva som foregikk i Strasbourg utenom kommisjonen, da de to grekere som skulle vitne der for regjeringen i Hellas, «stakk» av.

Kontroll

Det er dessverre ikke så sjelden at representanter for Kongeriket Norge så gjerne hjelper motpartens vitner. De kan jo trenge hjelp, det er ikke sikkert at de kan forklare seg slik Kongeriket Norge ønsker de skal. Dette har forekommet i Kongeriket Norge og synes å være bestanddel av den saksforberedelse som dette Kongerike gjør når det selv er anklaget.

Vi bør nå få vite hvilket grunnlag det var for den norske representant i Strasbourg, ekshelestatssjef Jens Evensen i det hele tatt å ha noen befåttning med motpartens vitner. Videre bør vi nå få vite hvem det er som er tolk for den norske utenriksledelse i greske saker, når man oversetter fra gresk til norsk eller omvendt eller avhører «vit-

ner». Vi har ingen som helst grunn til å sverge til Utenriksdepartementets ord. De som husker så langt tilbake som til 1939 — 40, vil sikkert begripe at man får utøve en viss kontroll.

Norsk utenrikspolitikk skal ikke lages eller begrunnes av en liten flokk greske flyktninger. De er i mindretall i dette land når det gjelder oppfatning til den nærværende greske regjering. Nå er det på tide at vi slutter med å trekkes etter nesen. En Willy Münzberg ville ha måpet, om han fikk se hvor effektivt det hele er.

Det er forøvrig mange andre forhold som forbausner meg meget når det gjelder vårt forhold til Hellas. Går man gjennom listen over regjeringsmedlemmer etter 21/4 1967 og forsøker å sammenlikne med de norske regjeringer etter 1905, vil man straks finne ut at ikke en eneste norsk regjering i denne tid har den aller minste sjanse når det gjelder sammenlikning i faglig dyktighet. Hva kan det komme av at den nåværende greske valuta feks. er mye sterkere internasjonalt enn den norske, og hva er forklaringen på at greske statslån som legges ut, blir overtegnet flere ganger i løpet av langt kortere tid enn utlagt, mens man nå kan lese at de norske lån på 100 millioner kroner hver ikke ble fulltegnet.

Grunnloven

Det siste skriket vi har hørt mot Hellas, var den grunnlov den nevnte publikasjonen lovet skulle komme. Den er av 10/7 1968 og inneholder 138 artikler. Det greske folk har med stort flertall godtatt grunnloven.

I den enige norske presse kan man lese de mest forunderlige historier om denne grunnlov. Det vil være en fordel om de som nå har spalteplass i våre aviser, fortalte oss andre hva som egentlig står i denne grunnlov. Man får da gå ut fra at vi alminnelige mennesker både når det gjelder språk, historie og alminnelige evner til å vurdere, ikke står tilbake for f. eks. middelalderlige journalister og disse parlamentarikere. La oss få faktum, vurderingene kan vi selv gjøre.

Hellas er blitt karakterisert som et begynnende diktatur. Det sies at etter grunnloven skal streik være forbudt. I artikkel 19 står det under pkt. 5: «Tilflukt til streik i den hensikt å ville oppnå politiske eller andre mål som ikke gjelder arbeidernes interesser, er forbudt». Det er selvsagt noe helt annet enn at streik er forbudt. I artikkel 21, pkt. 1, har man en bestemmelse om beskyttelse «siendom, som ligner på vår grunn § 105, bare med den forskjell at den greske bestemmelse går langt videre i sin beskyttelse av

den enkelte enn det man kan hente ut av § 105 i den norske grunnlov.

Pressen

Pressen i Hellas karakteriseres nå som en troldomspress, som ikke lenger er fri. Det ville da være en fordel om man hadde siteret artikkel 14 pkt. 2 som sier: «Pressen er fri og utøver sine offentlige funksjoner under hensynstagen til rettigheter og plikter og ansvar for innholdet av publikasjonen.» Det ville nå være en fordel om parlamentarikere i alle land kom fram og fortalte oss at de med en fri presse mener noe annet. Det er gitt den greske presse frihet, men en frihet under ansvar. Etter denne grunnlov skal ikke pressen lenger kunne skrive hva som helst. Den skal skrive under ansvar. Det vil vi måtte sies når det gjelder den norske presse, at ingen presse i vår verdensdel har en slik makt, og heller ingen presse er så uskikket til å ha en slik makt. Et nærmere

bekjentskap til medarbeidere i en vesentlig del av denne presse bekrefter dette. Men så heter det videre i artikkel 14 pkt. 7: «Etter å ha vært straffefelt 3 ganger i løpet av 10 år for en hvilken som helst form for uttalelse av pressen skal retten bestemme en permanent eller midlertidig suspensering av den nevnte publikasjon. I alvorlige tilfeller kan retten bestemme forbud mot utøvelse av journalistgjerningen slik som foreskrevet ved lov. Slik suspensering eller forbud skal tre i kraft fra det øyeblikk rettsens dom eller avgjørelse er endelig.»

Jeg har meget vanskelig for å skjønne hva grunnen er til at dette skal orties. Dersom norske borgere hadde fått en slik beskyttelse mot overgrep fra pressens side, ville vel formentlig en stor del av den norske presse for alltid forbudt, og svært mange journalister måtte ha funnet seg annet yrke. Jeg har vanskelig for å skjønne at når en journalist eller redaktør valser med et menneske, så skal han være fritatt for straff.

I samme artikkel, pkt. 9 heter det: «Utgiveren av en publikasjon og forfatteren av en krenkende artikkel som angår ens familieliv eller privatliv, skal i tillegg til den straff han får i henhold til straffeloven, ha et sivilrettslig og felles ansvar for den skade som er oppstått og skal yte økonomisk godtgjørelse til den krenkede etter loven. De er også ansvarlig for enhver offentlig publikasjon som angår ens privatliv

eller familieliv, som er egnet til å skade ens ære, — for — en tjenestemann, dersom de ikke kan føre sannhetsbevis og offentliggjørelsen gjelder for å ivareta offentlighetens interesser».

Denne lyder jo som den reneste drøm. Hva har dette med diktatur å gjøre?

Her møter man den påstand at man ikke har tillit til denne gruppe offiserer. De er fascistiske og det som verre er. Jeg har vanskelig for å tro at de offiserer som bruker sine liv i krig i ørkenen mot fascismen og Hitler, skulle være fascistiske, mens de som samarbeidet med tyskerne eller satt i mangelig sikkerhet i fremmede land, skulle være så sanne demokrater at vi burde beskytte dem. Jeg har en langt større tillit til disse menn fra krigen enn til de som ikke var der. Så enkelt er det.

Kongedømmet

Kongedømmet har også falt mang en radikal tungt for brystet. Det er ikke lenger tale om demokrati, men nå tar man med de krenkelser kongedømmet i Hellas har fått føle i og med den nye grunnlov. I en av bestemmelsene heter det: «Kongens apanasje og apanasjen til Kronprinsen er fastsatt ved lov. Med unntak for Kongens apanasje som er fastsatt for Kongen og Kronprinsen, skal intet medlem av den kongelige familie

bestemme en permanent eller midlertidig suspensering av den nevnte publikasjon. I alvorlige tilfeller kan retten bestemme forbud mot utøvelse av journalistgjerningen slik som foreskrevet ved lov. Slik suspensering eller forbud skal tre i kraft fra det øyeblikk rettsens dom eller avgjørelse er endelig.»

Tenk på dette! Her bestemmer man i Hellas på «ekte udemokratiske» vis at hos dem skal gjelde at det er Kongen og Kronprinsen som skal ha apanasje, ikke de mange skal ha apanasje, ikke de mange utenforstående som i et anfall av mangelfarver trer støttende til. Vår statskasse ville ha tjent mye på en tilsvarende ordning. Man ville da ha måttet betale skatt for all eiendom og inntekt som ikke er for Kongen eller Kronprinsen.

Man burde lese artiklene om hemmelige avtaler og stille det spørsmål om den norske grunnlov har noe lignende? Det som vedrører meg mest er imidlertid alt det som sies om individet. Jeg har antydnet det som gjelder pressen og individet, men dette er bare en del av det som står i grunnloven. I artiklene 8 til 25 er det bestemmelser som hører hjemme i et redelig rike. Der finner man bestemmelser om at tortur er forbudt. Alle grekere er like for loven. De har rett til å samles. Staten har ifølge grunnloven plikt til å betale erstatning til dem som er uriktig fengslet eller felt. Man har intet slikt i den norske grunnlov eller i den norske rettspraksis. Det som skal yte økonomisk godtgjørelse til den krenkede etter loven. De er også ansvarlig for enhver offentlig publikasjon som angår ens privatliv

regjering makten i Hellas. Den lovet folket i dette gamle sete for demokrati en ny grunnlov. Det ville være en fordel i hvert fall for en alminnelig redelighet at man — dersom man ville gjøre det — gjengga ordlyden av de grunnlovbestemmelser det er tale om.

I lengden vil det selv ikke her i landet være mulig å lyve for å berge levebrødet sitt.

Det kan neppe herske den ringeste tvil om at rundt om i verden ser man i dag at menn og kvinner som tidligere ikke har hatt noe å holde seg til i livet, vil ha et oppgjør. Som en av dem akter jeg ikke å bruke et sekund av mitt liv i krig eller fred for å forsvare de mennesker som nå skal stå til rette for det fuske, den svindel og den umenneskelighet de i demokratets navn har prestert.

Fakta

Det ville være en fordel om den greske regjering svarte på de groveste av de anklager som er reist mot den. Anklagen om tortur er så viktig at hele anseelsen blant menn og kvinner står og faller med om den kan bevises. La oss få fakta.

Det synes som at anklagerne mot regjeringen i Hellas ikke kan ha synderlig respekt for oss andre. For en tid siden fikk man sogar høre at den tidligere greske exil-leider ANDREAS PAPANDREOU var blitt fratjålet en liste inneholdende navnene på den greske heimfronts som stod parkert noen kilometer fra der hvor han bodde. Hva slags idioter det egentlig man tar oss for, eller har man overlatt ledelsen av den greske motregjering til slike mennesker?

Jeg er klar over at den oppfatning jeg har, ikke er i overensstemmelse med den oppfatning som politikerne og presse gjennom lengre tid har fått innpodet i de norske sjeler, men la oss få faktum. Det minste vi må kunne be om fra våre høyt gasjerte tingsrepresentanter som frivillig har påtatt seg oppdraget som korsfarere, er at de svarer på spørsmål og gir opplysninger, hvilket de ikke har gjort ennå. Det skulle også ha vært interessant å få vite om noen norsk instans er blitt hjelpelig med å dekke de økonomiske krav som måtte fremsettes av mennesker som har flyktet fra Hellas. Man behøver da ikke være synderlig oppvakt for å skjønne at forbindelse er i orden.

Den opprydding som er påbegynt i Hellas er bare en begynnelse. Oppryddingen kommer også i andre land, det er bare et spørsmål om graden av opprydding. De angstfulle parlamentarikere kunne gjøre oppryddingen lettere ved selv å begynne på den.

O. G. 14. 8. 1969.

VG VERDENS GANG

Partipolitisk og økonomisk fritt og uavhengig dagblad.
Utgitt av Verdens Gang A/S. — Akersgt. 34 — Oslo 1.

Ansvarlige redaktører:

OSKAR HASSELKNIPPE — VEGARD SLETTEN — ARNE BONDE

Sentralbord 33 23 80
Postgiro 8484
Bankgiro 8200. 01 62643

Harry Lindstrøm mot Norge

«Norske anklager mot Hellas» har tidligere byråsjef Harry Lindstrøm kalt sitt lange innlegg her i bladet i går og i dag. Men leserne har kunnet konstatere at dets tittelen bare er delvis dekkende.

Lindstrøm er ute i et tredobbelt ærend. Han vil ikke bare renvaske militærdiktaturet i Hellas, men samtidig holde oppgjør med vårt eget Storting og med den norske pressen. Enda så ivrig han går løs på den første delen av oppgaven, spørres det om det ikke i virkeligheten er dem som han oppfatter som sine motstandere her hjemme, han er ute etter.

De tre «fronter» som det vil. På alle tre «fronter» går Lindstrøm til angrep på en måte som er fullstendig avslørende for ham selv. Trass i alt er artikkelen derfor på sett og vis interessant lesning.

Det har ingen hensikt å ta

for seg de enkelte punktene i artikkelen, og plassen forbyr det dessuten. Når Lindstrøm vil ha det til at det bare er tale om påstått tortur i Hellas, og han gjør sitt beste for å mistenkeliggjøre den norske innsatsen i samband med saken mot Hellas i Strasbourg, kan vi rolig vente på avgjørelsen der.

Det burde ikke være ukjent for noen at de nordiske landene har reist denne saken fordi Hellas — i motsetning blant annet til landene i Øst-Europa — er medlem av Europarådet og derfor har forpliktet seg til å respektere de grunnleggende menneskerettene.

Norsk presse orienterte i sin tid temmelig inngående om militær-juntaens nye grunnlov for Hellas. Men det sveket unektelig interessen for den at bare utvalgte deler ble satt i kraft. Ellers kan Lindstrøm umulig være uvitende

om at i et diktatur er ikke ordlyden av lovene avgjørende, men den måten makthaverne opptrer på.

Lindstrøms forsøk på å gjøre diktaturet i Hellas til

14 Fornyelse
fra
august
1969
Hellas?

en idealtilstand ved hjelp av lovbestemmelser som heller ikke i dette diktaturet er verdt det papiret de er skrevet på, kan ingen ta alvorlig.

På sett og vis kan han ha rett i at offiser-juntaens menn ikke er fascister. Deres eneste ideologi synes å være at makten vil de selv beholde så lenge det er mulig. Det er heller ikke noe som tyder på at de har planer om

å eksportere sin styreform. Men hva skal en så si om en nordmann som i skrift fabler om at det han tillater seg å kalle oppryddingen i Hellas, skal bre seg til andre land — vårt eget åpenbart medregnet?

Det må gå kaldt igjennom en ved tanken på den historiske parallell som her ligger snublende nær.

De fleste vil nok finne det helt naturlig at norske stortingsrepresentanter viser særlig interesse for den skjebnen som blir parlamentarikere i andre land til del ved en omveltning. Ofte dreier det seg om mennesker som de kjenner personlig fra internasjonale parlamentarikermøter, Europarådet osv.

Men Lindstrøm greier å gjøre dette til noe i retning av en internasjonal politisk mafia, og norske stortingsrepresentanters høyst middelmådige godtgjørelse nærmest

til en økonomisk utplyndring av folket!

Når det gjelder pressen, er det forlengst gjort klart at det ifølge Lindstrøm er den som er den virkelige skyldige i Lindstrømsaken. Det kan da ikke undre noen at det er hans inderlige ønske å få knekket den under diktatorenes presselov, og at han henrykt drømmer om de idealtilstander som vi skal få i vårt land, når «en stor del» av avisene er blitt stanset og «svært mange journalister» er blitt stengt ute fra sitt yrke.

Når et menneske nekter å innse at det er skyldig i de lovbrudd det er blitt dømt for i alle rettsinstanser, er det naturlig at det blir fylt av en bitterhet som ingen grenser kjenner. Men det er heldigvis sjelden at dette gir seg slike groteske utslag som Lindstrøm selv har ønsket å dokumentere for all verden gjennom sin artikkel.